

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут права

5319 Методичні вказівки
щодо проходження виробничої практики 1 (музейної)
для здобувачів спеціальності 032 «Історія та археологія»
денної форми навчання

Суми
Сумський державний університет
2022

Методичні вказівки щодо проходження виробничої практики 1 (музейної) / укладачі: А. І. Зякун, С. І. Дегтярьов. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 18 с.

Кафедра історії ННІП

ЗМІСТ

	С.
ВСТУП.....	4
МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ	5
МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЗМІСТУ ПРАКТИКИ.....	6
СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ.....	10
ДОДАТОК А.....	12
ДОДАТОК Б.....	13

ВСТУП

Музейна практика здобувача спеціальності 032 «Історія та археологія» є невід’ємною складовою підготовки бакалавра. Історична освіта спрямована на наукову або педагогічну діяльність, яка стосується культурної спадщини. Цим визначається необхідність вивчення курсу «Пам’яткознавство та музейна справа» та проходження музейної практики. Організація цієї практики дає можливість набути практичні навички і вміння музейної справи – важливої структурної складової зберігання та дослідження історико-культурної спадщини. Важливим є набуття вмінь аналізу музейних предметів та експозицій, що сприяє сприйняттю творів мистецтва та інших історико-культурних досягнень, розвитку естетичного ставлення до життя, зрозумінню ролі матеріальних свідоцтв у відображенні життя суспільства різних історичних епох.

Основні **обов’язки здобувачів-практикантів:**

1. Розпочати і завершити практику у визначений термін.
2. Якісно виконувати роботу, передбачену програмою практики.
3. Виконувати розпорядження керівників практики.
4. Дотримуватися норм поведінки.
5. Вчасно оформити документацію.
6. Захистити звіт із практики на підсумковій конференції.

Основні **обов’язки керівника практики від університету:**

1. Ознайомити здобувачів із метою і завданнями практики.
2. Ознайомити здобувачів із правилами ведення документації.
3. Допомогти укласти індивідуальний план практикантів, затвердити його та контролювати виконання.
4. Проводити індивідуальні та групові консультації.
5. Контролювати хід практики.
6. Оцінити роботу здобувачів на практиці.
7. Взяти участь у настановній і підсумковій конференціях із питань практики.
8. Подати письмовий звіт про керівництво практикою до відділу практики.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Мета практики передбачає:

- ознайомлення здобувачів із сучасними методами і формами організації праці в музеї, здобуття здобувачами знань про музей як заклад, що сприяє розвитку суспільства; як середовище, де людина перебуває у специфічних відносинах з історико-культурними цінностями;
- перевірення і закріплення теоретичних знань із курсу «Пам'яткознавство та музейна справа»;
- формування вмінь і надбання практичних навичок самостійного виконання професійних завдань.

Протягом практики продовжити удосконалення практичних умінь, набутих під час семінарських занять із дисципліни, через реалізацію таких **завдань**:

- сформуванню систему наукових поглядів на сутність музейної справи;
- ознайомити здобувачів із методами планування та організації роботи музею;
- навчити складати та працювати з основними видами документації;
- установлювати та активно використовувати міжпредметні зв'язки;
- навчитися використовувати експозиції музеїв для проведення занять з історії.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ЗМІСТУ ПРАКТИКИ

Протягом практики здобувачі повинні опанувати низку навичок і вмінь, потрібних для роботи в музейних установах. Ознайомитись із сутністю і змістом діяльності музею, навчитися класифікувати музейні предмети та виокремлювати їхні типи, навчитися визначати інформативність історико-культурної спадщини. Ознайомитись з основами фондової роботи. Набути вміння і навички оформлення карток наукового опису музейного предмета, роботи в експозиції. Навчитися визначати характер експозиції і зміст наукової концепції, ознайомитись із принципами побудови конкретних експозицій, методами та структурою їхньої побудови. Ознайомитись з екскурсійною роботою музейного працівника, уміти визначати тип, мету та методи екскурсії, набути навички з вибору основних компонентів бази екскурсії. Навчитися з'ясовувати зміст пам'ятки історії на конкретних прикладах (під час знайомства з пам'ятками Сумщини).

Види форм і методів контролю рівня знань, умінь і навичок

Загальна оцінка за практику складається з поточних оцінок за різні види роботи: уміння вести документацію, класифікувати музейні предмети та виокремлювати їхні типи, визначати цінність предмета як історичного джерела тощо.

Методи контролю: усна перевірка знань, аналіз систематичної роботи здобувача та його активності під час практики, перевірка різних форм письмових завдань (складових тематико-експозиційного плану, аналіз різних типів музейних предметів за вибором здобувача тощо).

Позитивне проходження практики передбачає виконання та засвоєння здобувачем змістовних модулів і закріплюється внаслідок їхнього оцінювання під час підбиття підсумків практики.

Вимоги до звіту

Звіт про практику подають у вигляді:

- плану та тексту екскурсії віртуальним або справжнім музеєм (за вибором здобувача);
- щоденника-аналізу різних видів експозицій музею та екскурсій, відвіданих здобувачами-практикантами.

У **звіті** необхідно коротко і конкретно описати обсяг роботи, виконаний здобувачем упродовж усього терміну проходження практики.

Структура звіту містить:

- титульний аркуш (додаток А);
- щоденник практики (додаток Б), де заповнюють календарний графік щодо виконаної роботи. У робочих записах більш детально фіксують інформація про роботу, виконану здобувачем упродовж терміну проходження практики (складання фондової документації, тематико-експозиційного плану, підготовка тексту екскурсії, заповнення інвентарної картки тощо);
- план і текст екскурсії.

Звітну документацію перевіряє і затверджує керівник від музейної установи та керівник від кафедри.

Підбиття підсумків практики

Підсумки підбивають у процесі складання здобувачами заліку із практики. Оцінку із практики враховують нарівні з іншими оцінками, які характеризують успішність здобувача, її виставляє науковий керівник практики не пізніше за встановлений у СумДУ термін.

Здобувачу, який не виконав програму практики, практику не зараховують.

Оцінювання змістовних модулів практики відбувається за такими критеріями:

I. Знання наукової організації фондів музею.

1. Ознайомлення з науковим описом речових музейних предметів і картою наукового опису музейного предмета.

2. Класифікація музейних предметів та виокремлення їхніх типів.
3. Допоміжна робота в процесі комплектування фондів.
4. Ознайомлення з тематико-експозиційним планом однієї з виставок.
5. Визначення характеру експозиції і змісту її наукової концепції.
6. Вибір основних компонентів бази екскурсії та вміння визначати типи та методи екскурсії.
7. Установлення та використання міжпредметних зв'язків.
8. Спроба організації екскурсійного процесу.

II. Щоденник-звіт.

1. Аналіз різних видів експозицій, до якого входить:
  - а) визначення характеру експозиції;
  - б) визначення методу побудови експозиції;
  - в) аналіз експозиційних матеріалів;
2. Аналіз музейної екскурсії, що містить:
  - а) визначення типу та методу екскурсії;
  - б) аналіз майстерності екскурсовода.

III. Практична частина:

а) складання плану та тексту екскурсії віртуальним або справжнім музеєм (за вибором здобувача).

За результатами практики проводиться звіт-конференція за участі здобувачів, керівника практики, членів кафедри.

Змістовий модуль

Тема «Основні напрямки фондової та експозиційної роботи музею»

1. Наукова організація фонду: завдання, склад, структура.
2. Методика вивчення музейних предметів: атрибуція, класифікація, інтерпретація.
3. Комплектування та наукова документація фондів музею. Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16#Text>.
4. Принципи та методи побудови експозиції.
5. Тематична структура експозиції. Експозиційні матеріали.
6. Наукове та художнє проєктування музейних експозицій.
7. Майстерність екскурсовода.

Тема «Оформлення звітної документації»

1. Оформлення плану та тексту екскурсії віртуальним або справжнім музеєм (за вибором здобувача).
2. Аналіз різних видів експозицій.
3. Аналіз музейної екскурсії.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Про музеї та музейну справу : Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
2. Про затвердження Положення про Музейний фонд України : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.07.2000 № 1147 зі змінами й доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-2000-%D0%BF#Text>.
3. Про затвердження Інструкції з організації обліку музейних предметів : Наказ Міністерства культури України від 21.07.2016 № 580 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1129-16#Text>.
4. Методичні вказівки до практичних (семінарських) занять із дисципліни «Пам'яткознавство та музейна справа» / укладач А. І. Зякун. Суми : СумДу, 2020. 65 с.
5. Основи музеєзнавства : навч. посіб. / О. В. Виногорова, В. Г. Дарчук. Львів, 2020. 184 с.
6. Вступ до музеєзнавства і пам'яткознавства : навч. посіб. / за наук. ред. О. М. Гончарової, С. Ж. Пустовалова. Київ, 2020. 490 с.
7. Присяжнюк О. М. Охорона культурної спадщини. Одеса : Ун-т Ушинського, 2019. Ч. 1. 226 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/1797/1/%D0%9E%D1%85%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%8>
8. Музейна справа : навч. посіб. / О. І. Сурмач. Львів : Львівський нац. ун-т ім. І. Франка, 2015. 272 с.
9. Якубовський В. І. Музеєзнавство. 2-ге вид., доп. і перероблене. Кам'янець-Подільський : ПП Мошак М. І., 2012. 352 с.
10. Салата О. О. Основи музеєзнавства : навчально-методичний посібник. Вінниця : Нілан-ЛТД, 2015. 164 с. URL: http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/12175/1/O_Salata_NMP_OM_I_S.pdf.

11. Бабарицька В. К. Експурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник. 2-ге вид., переробл. та доповн. Київ : Альтерпрес, 2012. 444 с.
12. Виноградова О. В. Основи музеєзнавства : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. Львів : Магнолія 2006, 2012. 184 с.
13. Основи музеєзнавства, маркетингу та рекламно-інформаційної діяльності музеїв : навч. посіб. / П. Горішевський, М. Ковалів, В. Мельник, С. Оришко. Івано-Франківськ : Плай, 2015. 301 с.
14. Рутинський М. Й. Музеєзнавство : навчальний посібник. Київ : Знання, 2016. 428 с.
15. Федорченко В. К., Костюкова О. М., Дьорова Т. А. Історія екскурсійної справи в Україні : навч. посіб. Київ : Кондор, 2014. 247 с.
16. Шевченко В. В. Музеєзнавство : навчальний посібник для дистанційного навч. Київ : Ун-т «Україна», 2015. 288 с.
17. Ключко Ю. М. Музеєзнавство : словник-довідник. Київ : НАКККіМ, 2013. 80 с.
18. Методичні рекомендації з питань обліку, охорони і зберігання музейних цінностей для музеїв різних профілів : *збірник нормативно-правових актів та методичних рекомендацій з питань музейної справи*. Біла Церква. 2006. Вип. 1. С. 157–164.
19. Порядок занесення унікальних пам'яток Музейного фонду України до Державного реєстру національного культурного надбання : *збірник нормативно-правових актів та методичних матеріалів із питань музейної справи*. Біла Церква. 2006. Вип. 1. С. 110–122.
20. Бабарицька В., Короткова А., Малиновська О. Експурсознавство і музеєзнавство : навчальний посібник. Київ : Альтерпрес, 2007. 464 с.
21. Федорченко В. К. Історія екскурсійної діяльності в Україні. Київ : Кондор, 2004.
22. Кодекс музейної етики від ICOM. *Сучасні вимоги до діяльності музейних закладів на громадських засадах*. Львів : СПОЛОМ, 2008. С. 46–62.

ДОДАТОК А

Зразок оформлення титульного аркуша звіту

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права
Кафедра історії

Звіт про проходження практики

Виконав (ла) здобувач гр. _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник від кафедри _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Керівник від бази практики _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

М. П.

ДОДАТОК Б

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра історії

ЩОДЕННИК ПРАКТИКИ

(вид і назва практики)

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Інститут, факультет _____

Кафедра _____

освітньо-кваліфікаційний рівень _____

напрямок підготовки _____

_____ курс, група _____

Продовження додатка Б

Відгук і оцінка роботи здобувача на практиці

_____

(назва організації, установи)

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Керівник практики від організації, установи, закладу загальної середньої освіти

_____

(підпис) П. І. П/б

Печатка

« _____ » _____ 20 __ року

Продовження додатка Б

**Висновок керівника практики
від вищого навчального закладу про проходження практики**

Дата складання заліку « ____ » _____ 20__ року

Оцінка:
за національною шкалою _____
(літерами)

кількість балів _____
(цифрами і літерами)

за шкалою ECTS _____

Керівник практики від вищого навчального закладу

_____
(підпис)

_____ П. І. П/б

Примітка. Форму призначено для проведення поточних записів набутих вмій під час виконання роботи, оцінювання результатів практики. Заповнює особисто здобувач, крім розділів відгуку про роботу студента на практиці.

Електронне навчальне видання

Методичні вказівки
щодо проходження виробничої практики 1 (музейної)
для здобувачів спеціальності 032 *«Історія та археологія»*
денної форми навчання

Відповідальний за випуск С. І. Дегтярьов
Редактор І. О. Кругляк
Комп'ютерне верстання А. І. Зякун

Формат 60x84/16. Ум.-друк. арк. 1,16. Обл.-вид. арк. 0,35.

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет,
вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007.